

แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

Guidelines for Good Governance Based Budget Management Of Schools
Under the Secondary Educational Service Area Office 5

ชุตติมา พวงทอง¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ รุ่แผน²
Chutima Puangthong¹, Asst. Prof. Dr. Pornthep Rupan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา และ 2) ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างและตรวจสอบแนวทางบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยการศึกษาเอกสารและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำแนวทางไปปฏิบัติจริง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานงบประมาณ หรือหัวหน้างานการเงินในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 98 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นด้านความเหมาะสมเท่ากับ 0.94 และด้านความเป็นไปได้เท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า

1. แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ประกอบด้วย 4 ด้าน มีรายการปฏิบัติรวม 40 รายการ ได้แก่ ด้านการวางแผนงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 10 รายการ ด้านการใช้งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 10 รายการ ด้านการควบคุมงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 10 รายการ และด้านการรายงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 10 รายการ

2. แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ทั้ง 4 ด้าน และรายการปฏิบัติ 10 รายการ ทุกด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำแนวทางไปปฏิบัติได้จริงสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($\bar{x} \geq 4.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: การบริหารงบประมาณ, หลักธรรมาภิบาล

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹Master of Education Program in Educational Administration Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

² Course teacher in Master of Education Program Educational Administration Program Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

ผู้ติดต่อ, อีเมล: ชุตติมา พวงทอง, chuty.bird@hotmail.com

รับเมื่อ 10 พฤษภาคม 2563 แก้ไข 23 พฤษภาคม 2563 ตอรับ 24 พฤษภาคม 2563

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to create guidelines for good governance based budget management of school. 2) to study a suitability and a possibility of guidelines for good governance based budget management of school. Research methods were divided into 2 steps. First, created and checked guidelines for good governance based budget management of school by 5 experts of educational administration educational administration who studied and checked content validity. A sample were drawn by purposive sampling. Research instrument was a questionnaire check. Index of item Objective Congruence was used to analysis. Second, studied a suitability and a possibility of guidelines into practice a sample were school directors, head of budget or head of financial under the Secondary Educational Service Area Office 5 about 98 people by stratified random sampling. Research method was questionnaire check the reliability of suitability was 0.94 and a possibility was 0.92. Statistic mean, standard deviation and t-test for dependent samples were used to analysis.

The results of this research were as follows:

1. Guidelines for good governance based budget management of school under the Secondary Educational Service Area Office 5 consisted of 4 sides. Lists. Such as, budget planning based on good governance about 10 lists, budget spending based on good governance about 10 lists, budget controlling based on good governance about 10 lists and budget reporting based on good governance about 10 lists.

2. Guidelines for good governance based budget management of school under the Secondary Educational Service Area Office 5. All 4 sides, 10 practice lists. Every sides has a suitability and a possibility that can implement and higher than specified criteria ($\bar{x}_o \geq 4.00$) at the statistical level of .05.

Keywords: Budget Management, Good Governance

ภูมิหลัง

กระทรวงศึกษาธิการได้ให้อำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา รายได้และผลประโยชน์ต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ โดยสถานศึกษาไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ มีอิสระในการตัดสินใจ รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและบริหารการศึกษาของสถานศึกษาได้ ทั้งนี้ การดำเนินงานบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ ต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งโดยทั่วไปเรียกว่า “หลักธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักการคุ้มค่า โดยบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 22)

ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 64 แห่ง เป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่จัดการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้สถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ แต่จากรายงานสรุปผลการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ 2558 พบว่า 1) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีบางสถานศึกษาที่ยังจัดทำตามปีการศึกษา

และไม่สามารถใช้จ่ายเงินได้ตามแผนที่วางไว้ โดยใช้จ่ายเงินตามวงเงินงบประมาณที่มีอยู่ในบัญชี ส่งผลกระทบให้สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีได้ เมื่อถึงขั้นตอนการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง เจ้าหน้าที่พัสดุไม่สามารถระบุว่าการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น ๆ ได้ดำเนินการจากโครงการใดในแผนฯ

ขาดผู้รับผิดชอบในการควบคุมเงิน ทำให้มีความเสี่ยงต่อการใช้จ่ายเงินผิดประเภท 2) มีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่การเงินบัญชี และพัสดุ บ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่อง 3) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายจำนวนมาก ไม่เหมาะสมกับจำนวนบุคลากร เนื่องจากผู้รับผิดชอบมีภาระที่ต้องจัดทำกรเรียนการสอนด้วย 4) ขาดการเร่งรัด กำกับติดตามอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งผลการตรวจสอบดังกล่าว สอดคล้อง กับหลักธรรมาภิบาลในหลายองค์ประกอบด้วยกัน เช่น

1) หลักประสิทธิภาพ ในเรื่องของการขาดความเข้าใจไม่ทราบถึงประโยชน์ ความจำเป็น ความสำคัญของการจัดทำแผนฯ และการใช้แผนฯเป็นเครื่องมือในการใช้จ่ายเงิน จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี 2) หลักประสิทธิภาพในเรื่องของผู้บริหารขาดการเร่งรัด กำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การบริหารงานไม่เป็นไปตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี 3) หลักการรับผิดชอบต่อสาธารณะ ในเรื่องของการงานที่มาก ผู้รับผิดชอบมีภาระด้านงานสอน ทำให้การปฏิบัติงานไม่ทันเวลา เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5, 2558, หน้า 11)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ที่ยังไม่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในหลายองค์ประกอบด้วยกัน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมในการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนำเสนอแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 เพื่อให้สถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด ได้นำแนวทางดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เพื่อพัฒนาการบริหารงบประมาณให้มีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ และป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ควรมีการปฏิบัติอย่างไร
2. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานบริหารงบประมาณ ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงมากน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการบริหารงานงบประมาณโดยการสังเคราะห์แนวคิดของหน่วยงานและนักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งสรุปได้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนงบประมาณ 2) ด้านการใช้งบประมาณ 3) ด้านการควบคุมงบประมาณ และ 4) ด้านการรายงานงบประมาณ และกำหนดกรอบแนวคิดหลักธรรมาภิบาลตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance rating) ของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 8 – 9) ซึ่งมี 10 องค์ประกอบ คือ 1) หลักประสิทธิผล 2) หลักประสิทธิภาพ 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการกระจายอำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) ความเสมอภาค และ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ เพื่อนำไปสร้างแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จากนั้นนำไปศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และการบริหารงบประมาณ/การเงิน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ที่มีตำแหน่ง ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน และผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ที่มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ (+1) เห็นด้วย (0) ไม่แน่ใจ และ (-1) ไม่เห็นด้วย โดยผู้เชี่ยวชาญ จะพิจารณาแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตเพิ่มเติมในแบบสอบถาม

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาและจัดส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง พร้อมขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามภายใน 15 วัน
2. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอรับแบบสอบถามกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานงบประมาณ/การเงิน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 รวมทั้งสิ้น 128 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 49 คน และหัวหน้างานงบประมาณ/การเงิน จำนวน 49 คน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 รวมทั้งสิ้น 98 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การวางแผนงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 10 ข้อ ด้านที่ 2 การใช้งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 10 ข้อ ด้านที่ 3 การควบคุมงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 10 ข้อ และด้านที่ 4 การรายงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้านความเหมาะสมเท่ากับ 0.94 และด้านความเป็นไปได้เท่ากับ 0.92

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมด้วยแบบสอบถามจัดส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานงบประมาณ/การเงิน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 เพื่อพิจารณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2563

2. ผู้วิจัยดำเนินการรับแบบสอบถามกลับคืนซึ่งได้รับการตอบกลับมาทั้งสิ้น 98 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำแนวทางไปปฏิบัติจริง ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำแนวทางไปปฏิบัติจริง โดยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย ($\bar{x} \geq 4.00$) สถิติทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ประกอบด้วยองค์ประกอบของแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล 4 ด้าน โดยมีรายการปฏิบัติในแต่ละด้านรวมทั้งสิ้น 40 รายการ คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ตามหลักธรรมาภิบาล 10 รายการ ด้านการใช้งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล 10 รายการ ด้านควบคุมงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล 10 รายการ และด้านการรายงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล 10 รายการ ดังนี้

ด้านที่ 1 แนวทางการวางแผนงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล มีรายการปฏิบัติรวม 10 รายการ คือ

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยมีการกำหนดทิศทางวิสัยทัศน์ตัวชี้วัด มีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบมีมาตรฐาน และมีเป้าหมายที่แสดงถึงผลสำเร็จที่สถานศึกษาต้องการบรรลุถึง เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการบริหารและขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ผู้บริหารมีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีโดยแบ่งการบริหารงบประมาณ ใน 4 ฝ่าย คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป โดยมีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการจัดสัดส่วนของทรัพยากร ด้วยวิธีการแบ่งงบประมาณไปที่อาคารเรียน ครู หนังสือ อุปกรณ์ การสอนนั้น มีการวัดสัดส่วนที่เหมาะสมคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี ทุกปีโดยมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังของนักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยมีคำสั่งการมอบหมาย และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร
5. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการเสนอแผนปฏิบัติราชการประจำปีของสถานศึกษาผ่านความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเผยแพร่แผนปฏิบัติการประจำปีผ่านเว็บไซต์ของสถานศึกษา
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่าย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ประกอบการวิเคราะห์ กำหนดทางเลือก และตัดสินใจในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาโดยมีคำสั่งแต่งตั้ง แบ่งเป็นกลุ่มงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการ
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการที่เกี่ยวข้อง อย่างถูกต้องเหมาะสม

9. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยกำหนดสัดส่วนในการจัดสรรงบประมาณ มีการจัดลำดับความสำคัญ ของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละหน่วยงานอย่างเท่าเทียมกัน

10. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำประชาพิจารณ์ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู บุคลากรทุกฝ่าย ผู้ปกครอง และชุมชนในการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ด้านที่ 2 แนวทางการใช้งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล มีรายการปฏิบัติรวม 10 รายการ คือ

1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบมีมาตรฐาน คำนึงถึงผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ในแผนปฏิบัติการประจำปี

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เบิกจ่ายงบประมาณโดยคำนึงถึงความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด และทันเวลาเป็นไปตามกำหนดระยะเวลาตามปฏิทินปฏิบัติงานที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เบิกจ่ายงบประมาณแต่ละครั้งเป็นไปตามเป้าหมายเพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

4. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้มีคำสั่งแต่งตั้งหรือกำหนดตัวผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายงบประมาณไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

5. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้มีบุคลากร/หัวหน้าที่ตรวจสอบการเบิกจ่ายและรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้บุคลากรในสถานศึกษารับทราบ

6. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นหรือเสนอความต้องการในการใช้จ่ายงบประมาณผ่านโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

7. ผู้บริหารสถานศึกษา มอบอำนาจให้หัวหน้างานหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการตัดสินใจใช้จ่ายงบประมาณภายใต้ความรับผิดชอบของโครงการ

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการที่เกี่ยวข้อง อย่างถูกต้องเหมาะสม

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามสัดส่วนในการจัดสรรงบประมาณ ตามลำดับความสำคัญ ของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษาไม่อนุมัติให้ใช้งบประมาณข้ามแผนข้ามฝ่าย

10. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดให้ใช้จ่ายงบประมาณโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการของผู้บริหารแต่ละระดับ

ด้านที่ 3 แนวทางการควบคุมงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล มีรายการปฏิบัติรวม 10 รายการ คือ

คือ

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมีการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย

2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำปฏิทินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การปฏิบัติงานในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นไปตามกำหนดระยะเวลาตามปฏิทินปฏิบัติงานที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ตามแผนงานและโครงการ ให้เป็นไปตามความต้องการของ นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบเบิกจ่ายงบประมาณให้มีผู้รับผิดชอบเป็นไปตามคำสั่งการมอบหมายและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

5. ผู้บริหารสถานศึกษามีคณะกรรมการตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามขั้นตอนของทางราชการ โดยผ่านการอนุมัติจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อนเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติ ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม การใช้งบประมาณ โดยให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกับผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย

7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระจายอำนาจ มอบอำนาจให้หัวหน้างาน ควบคุมการใช้จ่ายเงิน ให้เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

8. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม การเบิกจ่ายงบประมาณตามปฏิทิน และปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการอย่างถูกต้องเหมาะสมตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

9. ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบ การเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามสัดส่วนในการจัดสรรงบประมาณ ตามลำดับความสำคัญ ของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมตามความต้องการและความจำเป็นที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

10. ผู้บริหารสถานศึกษาให้การยอมรับผลในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ โดยคำนึงถึงความเห็นชอบของหัวหน้างานผู้รับผิดชอบในแต่ละระดับชั้นตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ด้านที่ 4 แนวทางการรายงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล มีรายการปฏิบัติรวม 10 รายการ คือ

1. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ โดยแสดงให้เห็นถึงผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดจากการใช้งบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปี

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีการรายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปี

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีการรายงานผลการดำเนินการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามโครงการ/กิจกรรม ที่ตอบสนองกับความต้องการของนักเรียน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีการนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานการใช้งบประมาณของแต่ละโครงการเป็นไปตามปฏิทินการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

5. สถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและภาคี 4 ฝ่าย และเผยแพร่รายงานผ่านทางเว็บไซต์โรงเรียนทุกโครงการ/กิจกรรม

6. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้มีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานโครงการร่วมเสนอแนะความคิดเห็น และวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการต่าง ๆ ระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

7. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีการรายงานผลการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่ได้มอบหมายไว้ เป็นกลุ่มงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในรูปของคำสั่ง คณะทำงาน เป็นลายลักษณ์อักษร

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีการรายงานผลการดำเนินงาน การใช้งบประมาณที่เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการที่เกี่ยวข้อง อย่างถูกต้องเหมาะสม

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีการรายงานการใช้งบประมาณ ที่เป็นไปตามสัดส่วนลำดับความสำคัญที่ได้กำหนดไว้ โดยการดำเนินกิจกรรมต้องคำนึงถึงความเหมาะสมเป็นธรรม กับทุกฝ่าย

10. ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีการนำเสนอรายงานผลการใช้งบประมาณให้กรรมการสถานศึกษาเห็นชอบรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีก่อนนำไป เผยแพร่ต่อสาธารณชน

2. แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 5 ที่สร้างขึ้นในภาพรวมทุกองค์ประกอบและทุกรายการมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ ($\bar{x} \geq 4.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านการวางแผนงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีรายการปฏิบัติ 10 รายการ โดยทั้ง 10 รายการ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ ($\bar{x} \geq 4.00$) นั้น อาจเนื่องมาจาก การวางแผนงบประมาณเป็นปัจจัยหลักที่มีความสำคัญต่อการบริหารงบประมาณ เนื่องจากจะทำให้ สถานศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณและนำไปสู่การใช้ ดังนั้นจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่าย และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันประชุม เพื่อปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นขอเสนอแนะ ประกอบการวิเคราะห์ กำหนดทางเลือก และตัดสินใจ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ มาลัย อินเทพ (2560, หน้า 181) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษาและ บุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและภายในของสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ กำหนด เป้าหมายที่เหมาะสมของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและความต้องการของชุมชน นำกลยุทธ์ที่ได้มาจัดทำ แผนการประจำปีที่กำหนดงานโครงการ กิจกรรมและกำหนดความสำเร็จของงานโครงการ กิจกรรมให้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ติตารัตน์ คงบุญ (2554, หน้า 68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการบริหาร งบประมาณโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงบประมาณของ โรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณ ควรจัดประชุมให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการ วางแผน การดำเนินการเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินให้มีความชัดเจนเหมาะสม ซึ่งแสดงว่าแนวทางที่สร้างขึ้นผู้บริหาร สถานศึกษา และหัวหน้างบประมาณ/การเงิน เห็นว่าแนวทางด้านการวางแผนงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางที่เป็นระบบสามารถไปใช้ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ได้จริง

2. ด้านการใช้งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีรายการปฏิบัติ 10 รายการ โดยทั้ง 10 รายการ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ ($\bar{x} \geq 4.00$) นั้น อาจเนื่องมาจาก การใช้งบประมาณเป็นการอนุมัติใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรรต้องผ่านขั้นตอนการจัดซื้อจัดหา พัสดุ การเงิน บัญชี ดังนั้นจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้โดยเฉพาะหลักนิติธรรม ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ต้องดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการที่เกี่ยวข้อง อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ จีรนนท์ สมน้อย (2559, หน้า 113) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางหลักนิติธรรม คือ สถานศึกษาต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบการรับจ่ายเงินประจำวันให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของโรงเรียนด้วย ซึ่งแสดงว่าแนวทางที่สร้างขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างบประมาณ/การเงิน เห็นว่าแนวทางด้านการใช้งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางที่เป็นระบบสามารถไปใช้ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ได้จริง

3. ด้านการควบคุมงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีรายการปฏิบัติ 10 รายการ โดยทั้ง 10 รายการ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ ($\bar{x} \geq 4.00$) นั้น อาจเนื่องมาจาก การควบคุมงบประมาณเป็นการตรวจสอบ ติดตาม การใช้จ่ายเงินงบประมาณ ดังนั้นจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้โดยเฉพาะหลักความโปร่งใส ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามขั้นตอนของทางราชการ โดยผ่านการอนุมัติจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อนเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติ ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ จีรนนท์ สมน้อย (2559, หน้า 113) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางความโปร่งใส คือ ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบการดำเนินงานโครงการหรือแผนงานต่าง ๆ รวมทั้งจัดการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ตัวแทนแต่ละฝ่ายได้สอบถามข้อมูลทางการเงิน ตลอดจน สถานศึกษามีรายงานผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ซึ่ง สอดคล้องกับผลวิจัยของ การิหะมะ หะยีอาซา (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานงบประมาณโดยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ได้ให้ข้อเสนอแนะด้านหลักความโปร่งใส คือ ผู้บริหารควรจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงิน ซึ่งแสดงว่าแนวทางที่สร้างขึ้นผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างบประมาณ/การเงิน เห็นว่าแนวทางด้านการควบคุมงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางที่เป็นระบบสามารถไปใช้ในการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ได้จริง

4. ด้านการรายงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีรายการปฏิบัติ 10 รายการ โดยทั้ง 10 รายการ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ ($\bar{x} \geq 4.00$) นั้น อาจเนื่องมาจาก การรายงานงบประมาณเป็นขั้นตอนการสรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ต้องมีการจัดทำรายงานและ นำเสนอ ดังนั้นจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้โดยเฉพาะหลักการรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีการนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานการใช้งบประมาณของแต่ละโครงการเป็นไปตามปฏิทินการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ พัชรินทร์ จันทร์กระจำจ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายบ้านไร่-เนินเหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีแนวทางหลักความรับผิดชอบต่อสังคมคือ แนวทางการ

ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินการ ได้แก่ สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการใช้งบประมาณและแนวทางการบริหารบัญชี ซึ่งแสดงว่าแนวทางที่สร้างขึ้นผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างบประมาณ/การเงิน เห็นว่าแนวทางด้านการรายงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางที่เป็นระบบสามารถไปใช้ในการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการวางแผนงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา เมื่อสถานศึกษาได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณใหม่ซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ของทุกปี ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีไว้เป็นอย่างดี โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันประชุม เพื่อปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ประกอบการวิเคราะห์ กำหนดทางเลือก และตัดสินใจ กำหนดสัดส่วนในการจัดสรรงบประมาณ มีการจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เป็นไปตามความต้องการและความจำเป็น ของแต่ละหน่วยงานอย่างเท่าเทียมกัน มีการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการ มีคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรในสถานศึกษา แบ่งเป็นกลุ่มงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการ

1.2 ด้านการใช้งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดขั้นตอนไว้ อย่างชัดเจนในการใช้งบประมาณ โดยผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการที่เกี่ยวข้อง อย่างถูกต้องเหมาะสม กำหนดให้มีคำสั่งแต่งตั้งหรือกำหนดตัวผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่ายงบประมาณไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดให้มีบุคลากรทำหน้าที่ตรวจสอบการเบิกจ่ายและรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้บุคลากรในสถานศึกษารับทราบ เบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามสัดส่วนในการจัดสรรงบประมาณ ตามลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษาไม่อนุมัติให้ใช้งบประมาณข้ามแผนข้ามฝ่าย

1.3 ด้านการควบคุมงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีบทบาทติดตามผลการดำเนินงาน โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามขั้นตอนของทางราชการ โดยผ่านการอนุมัติจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก่อนเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติ ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปี มีการกระจายอำนาจ มอบอำนาจให้หัวหน้างาน ควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

1.4 ด้านการรายงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดให้มีการจัดทำรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณในทุกโครงการ/กิจกรรม ตามรูปแบบการรายงานของสถานศึกษา โดยให้ผู้รับผิดชอบโครงการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีการนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานการใช้งบประมาณของแต่ละโครงการเป็นไปตามปฏิทินการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และมีการรายงานผลการดำเนินงานการใช้งบประมาณที่เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการที่เกี่ยวข้อง อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัย ติดตาม และประเมินผล ที่ได้จากการนำแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ไปใช้ปฏิบัติจริง

2.2 ควรศึกษาวิจัยที่มีผลต่อแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลัก ธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ซึ่งจะได้นำแนวทางที่หลากหลายเพื่อเป็นคู่มือแนวปฏิบัติของสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- การีหะมะ หะยีอาซา. (2557). การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. การค้นคว้าอิสระ ค.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จิรนนท์ สมน้อย. (2559). แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ธิดารัตน์ คงบุญ. (2554). ปัญหาและแนวทางการบริหารงบประมาณโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี. สารนิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พัชรินทร์ จันทร์กระจ่าง. (2554). แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายบ้านไร่-เนินเหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- มาลัย อินเทพ. (2560). แนวทางการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาอิสระ ค.ม. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. (2558). รายงานสรุปผลการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ 2558. สิงห์บุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (พิมพ์ครั้งแรก). กรุงเทพฯ: พรimedia โปรด.